

Monitorowanie podstawy programowej w przedszkolu i w klasach I - III

Alicja Kapcia
Izabela Leśniewska
Anna Zabielska

Cele:

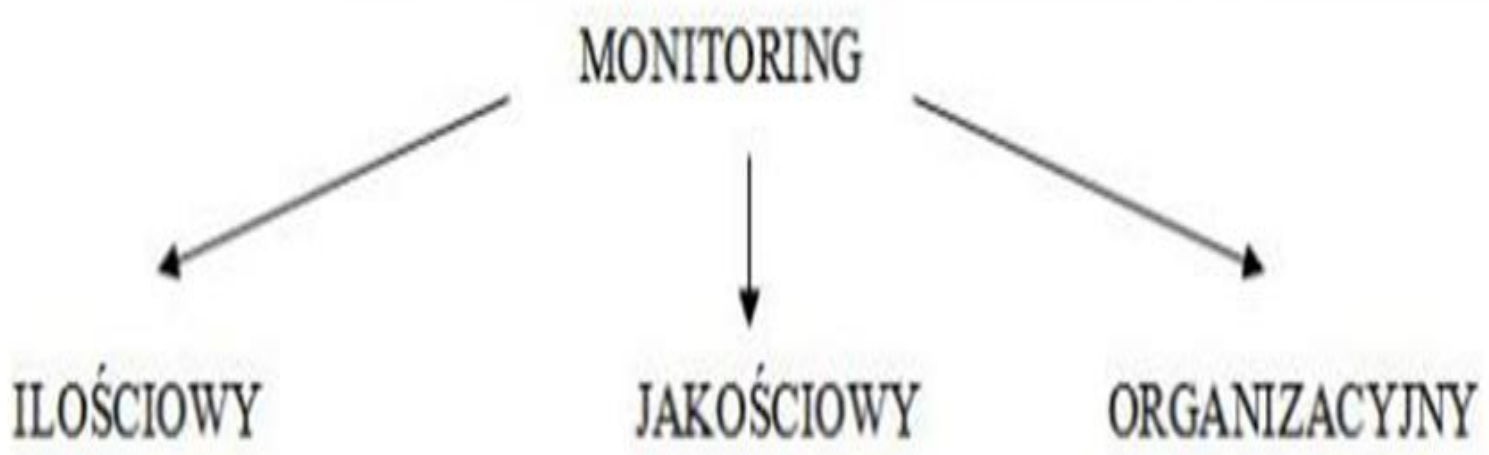
- Jak monitorować podstawę programową wychowania przedszkolnego i pierwszego etapu edukacji, szczególnie w zakresie osiągniętych efektów?
- Monitorowanie zalecanych warunków i sposobów realizacji podstawy programowej.
- Co jest obowiązkiem, a co autonomiczną decyzją dyrektora?
- Jakie zadania można delegować na nauczycieli?
- Wybór programu wychowania przedszkolnego / nauczania.
- Dostosowanie wymagań edukacyjnych do potrzeb i możliwości dziecka.
- Rola współpracy z rodzicami.
- Przygotowanie nauczycieli do pracy z dzieckiem młodszym w szkole podstawowej.

Czym jest monitorowanie?

- Monitorowanie jest procesem systematycznego zbierania i analizowania informacji ilościowych i jakościowych na temat wdrażanych projektów, programów, przedsięwzięć, procesów.
- Monitorowanie to inaczej sprawdzanie, systematyczne i zorganizowane obserwowanie osiągniętej jakości pracy.
- Monitoring to także strategia zbierania informacji.
- Monitorowanie wymaga też, gromadzenia danych i ich interpretowania, wykrywania nieprawidłowości i ich korygowania.

Trzy płaszczyzny monitorowania

MONITORING ILOŚCIOWY

1. zgodność liczby godzin prowadzonych zajęć z ramowymi planami nauczania,
2. liczba godzin realizowanych na poszczególnych przedmiotach i edukacjach,
3. frekwencja uczniów,
4. liczba finalistów, laureatów,
5. liczba imprez i uroczystości szkolnych,
6. liczba wycieczek,
7. liczba uczniów w konkursach, olimpiadach,
8. liczba zajęć pozalekcyjnych, kół zainteresowań.

MONITORING JAKOŚCIOWY

1. osiągnięcia edukacyjne uczniów potwierdzone przez:
 - a) wyniki egzaminów zewnętrznych,
 - b) wyniki egzaminów próbnych,
 - c) wyniki testów diagnozujących wiedzę i umiejętności,
 - d) wyniki analiz ocen śródrocznych i rocznych,
2. aktywność uczniów na lekcji,
3. pozaszkolna aktywność twórcza,
4. relacje interpersonalne uczniów,
5. dokonania wychowawcze nauczycieli.

MONITORING ORGANIZACYJNY

Wypełnianie zalecanych warunków
i sposobu realizacji
podstawy programowej

Za realizację podstawy programowej
odpowiedzialny jest

NAUCZYCIEL

Za monitorowanie realizacji podstawy
programowej odpowiedzialny jest

NAUCZYCIEL I DYREKTOR

Przykładowy wzór planu dydaktycznego nauczyciela z numerycznym odniesieniem do podstawy programowej (w przedszkolu)

MIESIĄC	PROPONOWANA LICZBA GODZIN	TEMAT BLOKU	TEMAT DNIA	EFEKTY DZIAŁAŃ EDUKACYJNYCH	NUMERYCZNE ODNIESIENIE DO PODSTAWY PROGRAMOWEJ

**Przykładowy wzór planu dydaktycznego nauczyciela w klasach I-III
z numerycznym odniesieniem do podstawy programowej**

MIESIĄC	PROPONOWANA LICZBA GODZIN	TEMAT BLOKU	TEMAT DNIA	EDUKACJA	EFEKTY DZIAŁAŃ EDUKACYJNYCH	NUMERYCZNE ODNIESIENIE DO PODSTAWY PROGRAMOWEJ

ZADANIA DYREKTORA

Dyrektorzy szkół/przedszkoli w ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego mają obowiązek:

- monitorowania wdrażania przez nauczycieli nowej podstawy programowej,
- oceny stopnia opanowania przez uczniów określonej wiedzy i umiejętności,
- nadzorowania wdrażania wniosków wynikających z analizy opanowania umiejętności przez uczniów szkół i wychowanków przedszkola.

Jak monitorować i kontrolować stopień realizacji podstawy programowej w przedszkolu/szkole?

Badając realizację podstawy programowej w swojej szkole - najprościej –
sprawdź, jak ma się realizacja do planu.

ZASADY MONITOROWANIA

- Nie ma uniwersalnego narzędzia do badania realizacji podstawy programowej.
- Narzędzia jakich potrzebujesz będą różne w zależności od tego, jakich danych dostarczą Ci nauczyciele, a jakie dane musisz uzyskać sam.
- Ty określasz co jest Ci potrzebne.
- Wiedza o realizacji podstawy powinna być pozyskiwana z różnych źródeł.

Propozycje działań

- Podjęcie decyzji o planowaniu realizacji minimalnej ilości godzin w roku szkolnym (za pomocą rozkładów materiału, planów kierunkowych, planów wynikowych), w przedszkolu ustalenie ramowego planu dnia,
- Zaplanowanie i obserwacja zajęć prowadzonych przez nauczycieli pod kątem realizacji treści z podstawy programowej (realizacja gł. umiejętności przedmiotowych i umiejętności szczegółowych z realizowanych treści danego przedmiotu)

Propozycje działań

- Zaplanowanie podsumowania realizacji podstawy programowej na koniec cyklu kształcenia - można za pomocą sprawozdania, oświadczenia nauczyciela lub na podstawie krótkiego badania ankietowego, które wypełniają nauczyciele.
- W protokole rady pedagogicznej raz/dwa razy w roku umieszczenie zapisu dotyczącego podsumowania realizacji podstawy programowej.
- Zestawienie analizy realizacji podstawy programowej z wynikami egzaminów zewnętrznych oraz wnioskami z prowadzonego nadzoru pedagogicznego.

Przykładowy arkusz monitorowania podstawy programowej

OBSZAR	WRZESIEŃ	PAŹDZIER NIK	LISTOPAD	GRUDZIEŃ	STYCZEŃ	LUTY
1. Kształtowanie umiejętności społecznych dzieci: porozumiewanie się z dorosłymi i dziećmi, zgodne funkcjonowanie w zabawie i sytuacjach zadaniowych.						
2. Kształtowanie czynności samoobsługowych, nawyków higienicznych i kulturalnych. Wdrażanie dzieci do utrzymywania ładu i porządku.						
3. Wspomaganie rozwoju mowy dzieci.						
4. Wspieranie dzieci w rozwijaniu czynności intelektualnych, które stosują w poznawaniu i rozumieniu siebie i swojego otoczenia.						
5. Wychowanie zdrowotne i kształtowanie sprawności fizycznej dzieci.						
6. Wdrażanie dzieci do dbałości o bezpieczeństwo własne oraz innych.						
7. Wychowanie przez sztukę – dziecko widzem i aktorem.						
8. Wychowanie przez sztukę – muzyka i śpiew, pląsy i taniec.						
9. Wychowanie przez sztukę: różne formy plastyczne.						
10. Wspomaganie rozwoju umysłowego dzieci poprzez zabawy konstrukcyjne, budzenie zainteresowań technicznych.						
11. Pomaganie dzieciom w rozumieniu istoty zjawisk atmosferycznych i w unikaniu zagrożeń.						
12. Wychowanie dla poszanowania roślin i zwierząt.						
13. Wspomaganie rozwoju intelektualnego dzieci wraz z edukacją matematyczną.						
14. Kształtowanie gotowości do nauki czytania i pisania.						
15. Wychowanie rodzinne, obywatelskie i patriotyczne.						

Przykładowy arkusz monitorowania realizacji podstawy programowej

Obszar	Efekty edukacyjne	Przykładowe tematy zajęć edukacyjnych	Data realizacji	Uwagi

WCZESNE I WCZESNOSZKOLNE ROZPOZNAWANIE ZABURZEŃ U DZIECI
Ogólnopolska konferencja dla dyrektorów przedszkoli i szkół podstawowych
WROCŁAW, NOT - 12-13 KWIETNIA 2013

Hospitacja diagnozująca

*To głównie **na dyrektorze spoczywa odpowiedzialność** za sprawdzenie, przeanalizowanie, czy dopuszczony program umożliwi zrealizowanie podstawy programowej w czasie, który jest wyznaczany etapem edukacyjnym i liczbą godzin wynikającą z ramowych planów nauczania, czy też godzin przeznaczonych na realizację podstawy programowej wychowania przedszkolnego.*

Ustawa o systemie oświaty

Art. 22a.

1. Nauczyciel ma prawo wyboru podręcznika spośród podręczników dopuszczonych do użytku szkolnego.
2. Nauczyciel przedstawia dyrektorowi szkoły program wychowania przedszkolnego lub program nauczania.
Dyrektor szkoły, po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej, **dopuszcza do użytku w danej szkole** zaproponowany przez nauczyciela program wychowania przedszkolnego lub program nauczania.

§ 3.

1. Program wychowania przedszkolnego może być dopuszczony do użytku w danym przedszkolu, oddziale przedszkolnym w szkole podstawowej lub innej formie wychowania przedszkolnego, jeżeli:
 - 1) stanowi **opis sposobu realizacji celów kształcenia** i zadań ustalonych w podstawie programowej wychowania przedszkolnego (...)
 - 2) zawiera:
 - a) **szczegółowe cele** kształcenia i wychowania,
 - b) **treści** zgodne z treściami nauczania zawartymi w podstawie programowej wychowania przedszkolnego,
 - c) **sposoby osiągnięcia celów** kształcenia i wychowania, z uwzględnieniem możliwości indywidualizacji pracy w zależności od potrzeb i możliwości dzieci,
 - d) **metody przeprowadzania analizy gotowości dziecka do podjęcia nauki w szkole (diagnoza przedszkolna);**
 - 3) **jest poprawny** pod względem merytorycznym i dydaktycznym.

§ 4. 1. Program nauczania ogólnego obejmuje **co najmniej jeden etap edukacyjny** i dotyczy edukacji wczesnoszkolnej (kształcenia zintegrowanego), przedmiotu, ścieżki edukacyjnej, bloku przedmiotowego lub ich części i może być dopuszczony do użytku w danej szkole, jeżeli:

1) stanowi opis sposobu realizacji celów kształcenia i zadań edukacyjnych ustalonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego (...);

2) zawiera:

- a) **szczegółowe cele** kształcenia i wychowania,
- b) **treści** zgodne z treściami nauczania zawartymi w podstawie programowej kształcenia ogólnego,
- c) **sposoby osiągnięcia celów kształcenia i wychowania**, z uwzględnieniem możliwości indywidualizacji pracy w zależności od potrzeb i możliwości uczniów oraz warunków, w jakich program będzie realizowany,
- d) **opis założonych osiągnięć ucznia**, a w przypadku programów nauczania ogólnego uwzględniającego dotychczasową podstawę programową kształcenia ogólnego - opis założonych osiągnięć ucznia z uwzględnieniem standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów, określonych w przepisach w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów,
- e) **propozycje kryteriów oceny** i metod sprawdzania osiągnięć ucznia;

3) **jest poprawny** pod względem merytorycznym i dydaktycznym.

Wybór programu nauczania

Program musi wskazywać możliwości indywidualizacji pracy w zależności od potrzeb i możliwości uczniów oraz warunków, w jakich program będzie realizowany.

Dostosowanie wymagań edukacyjnych

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (ze zmianami),

nauczyciel jest obowiązany indywidualizować pracę z uczniem na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych, odpowiednio do jego potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych.

Komu dostosować wymagania?

- **Zaburzenia rozwojowe** – uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego
- **Odchylenia rozwojowe** – uczniowie posiadający opinie pedagogiczne m.in. inteligencja niższa niż przeciętna
- **Specyficzne trudności w uczeniu się** – dysleksja, dysortografia, dysgrafia, dyskalkulia
- **Nauczanie indywidualne**
- **Uczniowie zdolni**
- **Trudności w uczeniu się** - uczniowie objęci pomocą psychologiczno-pedagogiczną nieposiadający opinii i orzeczeń

Dostosowanie wymagań edukacyjnych

Dostosowywanie wymagań to zastosowanie do sformułowanych wymagań edukacyjnych, takich kryteriów, które uwzględniają możliwości i ograniczenia, a więc dysfunkcje oraz mocne strony rozwoju i funkcjonowania ucznia.

Obszary dostosowania

- **warunki procesu edukacyjnego** tj. zasady, metody, formy, środki dydaktyczne
- **zewnętrzną organizację nauczania**
(np. posadzenie ucznia słabosłyszącego w pierwszej ławce)
- **warunki sprawdzania poziomu wiedzy i umiejętności** (metody i formy sprawdzania i kryteria oceniania)

Dostosowanie wymagań edukacyjnych

Wymagania dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych muszą być określone także na poszczególne stopnie (oceny) szkolne.

Przykładowo, jeżeli jednym z wymagań edukacyjnym z języka polskiego na poziomie koniecznym (ocena dopuszczająca) jest umiejętność wyszukiwania najważniejszych informacji w tekście w czasie cichego czytania, to dla ucznia z problemami dyslektycznymi będzie to wyszukiwanie najważniejszych informacji w tekście w czasie cichego czytania, z wykorzystaniem pytań pomocniczych przygotowanych przez nauczyciela.

Sposoby dostosowania wymagań

- Odpowiednie metody i formy pracy oraz środki dydaktyczne
- Stosowanie odpowiednich kryteriów oceniania
- Wydłużenie czasu pracy
- Powtarzanie i utrwalanie materiału
- Dzielenie materiału na małe fragmenty
- Dostosowanie stopnia trudności zadań
- Wyraźne wskazanie, które wiadomości są konieczne do opanowania
- Ocenianie toku rozumowania a nie wyników
- Udzielanie pomocy w trakcie pracy ucznia – pytania pomocnicze, naprowadzanie, dodatkowe wskazówki
- Mobilizowanie do pracy i jej ukończenia
- Dostosowanie zadań domowych – ilościowo i jakościowo
- **Stosowanie pozytywnych wzmocnień, docenianie wkładu pracy ucznia**

Jak oceniać dzieci z zaburzeniami i odchyleniami rozwojowymi, oraz ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się?

- **Stosujemy pełną skalę ocen**
- Jeśli dostosujemy wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb ucznia, pod względem formy (tam, gdzie to wystarcza) lub formy i treści (tam, gdzie jest to konieczne) uwzględniając także wkład pracy dziecka, to jesteśmy w stanie ocenić ucznia pozytywnie.
- Jednakowa życzliwość wobec wszystkich uczniów oraz **ocenie sukcesów**, a nie porażek ucznia.

Dostosowanie wymagań edukacyjnych podsumowanie

- powinno dotyczyć głównie form i metod pracy z uczniem, zdecydowanie rzadziej treści nauczania
- nie może polegać na takiej zmianie treści nauczania, która powoduje obniżanie wymagań wobec uczniów z normą intelektualną
- nie oznacza pomijania haseł programowych, tylko ewentualne realizowanie ich na poziomie wymagań koniecznych lub podstawowych
- nie może prowadzić do zejścia poniżej podstawy programowej, a zakres wiedzy i umiejętności powinien dać szansę uczniowi na sprostanie wymaganiom kolejnego etapu edukacyjnego

***„ Jest rzeczą niebezpieczną
chcieć prowadzić wszystkich
tą samą drogą do doskonałości,
bowiem każdy z nas jest inny”
Arystoteles***

Rola współpracy z rodzicami

Zakres tej współpracy obejmuje:

- starania o zapewnienie warunków prawidłowego rozwoju dziecka;
- inicjowanie poczynań pedagogicznych rodziców;
- oddziaływanie na postawy rodzicielskie;
- podnoszenie kultury pedagogicznej i poszerzenie wiedzy rodziców o rozwoju i wychowaniu w okresie dzieciństwa;
- pomoc rodziców w ulepszaniu pracy przedszkola/szkoły.

Przykłady działań przedszkola/szkoły

- dostarczanie wiedzy pedagogicznej i uwrażliwianie na potrzeby i możliwości dziecka;
- informowanie na bieżąco o postępach bądź trudnościach dzieci;
- wskazywanie osiągnięć, niepowodzeń, podejmowanych prób;
- uzgadnianie wspólnie z rodzicami kierunku oddziaływań wychowawczych i dydaktycznych;
- aktywne uczestnictwo w uroczystościach i imprezach organizowanych na terenie przedszkola/szkoły;
- możliwość obserwowania dzieci w trakcie zajęć z całą grupą;
- stworzenie klimatu wzajemnego zaufania i szacunku we wspólnych kontaktach.

Zasady współpracy

- **Zasada pozytywnej motywacji** mówi, że ważnym warunkiem skutecznej współpracy wychowawców i rodziców jest całkowicie dobrowolny w nim udział. Chodzi o to aby, wszyscy byli świadomi współpracy, jak również korzyści z nią związanych.
- **Zasada partnerstwa** podkreśla równorzędne prawa i obowiązki wychowawców i rodziców. Chodzi o to, aby żadna ze stron nie czuła się mniej wartościowa od drugiej, aby tworzyły rodzaj wspólnoty, której członkowie mają w miarę jednakowy udział w podejmowaniu decyzji i razem ponoszą odpowiedzialność za wprowadzenie ich w życie.
- **Zasada jedności oddziaływań** przypomina o konieczności realizowania przez wychowawców i opiekunów dziecka zgodnych celów w pracy wychowawczej. Oprócz zgodności celów ważne jest także uzgadnianie metod i form oddziaływań.
- **Zasada systematycznej współpracy** ukazuje potrzebę czynnego i stałego zaangażowania się w wykonywanie zadań inicjowanych i organizowanych podczas współdziałania wychowawców i rodziców.

Recepta na dobrą współpracę z rodzicami i opiekunami dzieci

- nie uważać, że zawsze mamy rację i że wszystko wiemy,
- nie trzymać się kurczowo utartych schematów,
- trzeba patrzeć, słuchać, odczuwać i poszukiwać,
- zawsze być gotowym, by pomóc rodzicom rozwiązać problem,
- być szczerym, komunikatywnym i otwartym,
- być elastycznym, otwartym na zmiany i ciekawe propozycje,
- krytykę ze strony rodziców przyjmować i spokojnie analizować.

Warunki dobrej współpracy

- do nauczyciela należy pierwszy ruch w kierunku dobrej współpracy
- nauczyciel musi odrzucić uprzedzenia i być gotowym na kontakt z każdym rodzicem
- przekonanie, że efektywność współpracy zależy od obu stron
- przyznanie rodzicowi takich samych praw jakie sami chcemy mieć
- tworzenie przyjaznej atmosfery np. rozmowa w odpowiednim pomieszczeniu
- angażowanie do współpracy wszystkich rodziców
- stosowanie zasady dobrej komunikacji
- **zmieniać co się da zmienić, pomagać, być otwartym na nowe propozycje**

Jak pracować z dzieckiem młodszym w szkole podstawowej?

Żeby nauczyć Piotrusia czytać, nie wystarczy znajomość liter. Trzeba jeszcze znać Piotrusia.

- Rozpoznać różnicę w rozwoju i możliwościach dzieci 5-7 – letnich (neurodydaktyka, psychologia...) i jak to się ma do naszej dotychczasowej wiedzy o dzieciach rozpoczynających naukę szkolną,
- Stosować metody aktywne w pracy z dzieckiem w młodszym wieku szkolnym , m.in. pedagogikę zabawy, twórcze metody aktywności ruchowej, a także techniki relaksacyjne, parateatralne,
- I co jeszcze... ?

WCZESNE I WCZESNOSZKOLNE ROZPOZNAWANIE ZABURZEŃ U DZIECI

Ogólnopolska konferencja dla dyrektorów przedszkoli i szkół podstawowych

WROCŁAW, NOT - 12-13 KWIETNIA 2013

Dobre praktyki

[Przedszkole nr 10 w Koszalinie](#)

WCZESNE I WCZESNOSZKOLNE ROZPOZNAWANIE ZABURZEŃ U DZIECI
Ogólnopolska konferencja dla dyrektorów przedszkoli i szkół podstawowych
WROCŁAW, NOT - 12-13 KWIETNIA 2013

Prezentacja dostępna na stronie:

www.oskko.edu.pl

WCZESNE I WCZESNOSZKOLNE ROZPOZNAWANIE ZABURZEŃ U DZIECI

Ogólnopolska konferencja dla dyrektorów przedszkoli i szkół podstawowych

WROCŁAW, NOT - 12-13 KWIETNIA 2013

Dziękujemy za uwagę 😊